

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET
Komisija za državno ureditev

Številka: 700-07/13-003 EPA 1158-VI
Ljubljana, 30. 5. 2013

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10) in drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05- UPB1 in 95/09 - odl. US) sprejela naslednje

M n e n j e

**k Skupnemu poročilu o delu državnih tožilstev
za leto 2012**

Komisija za državno ureditev je na 11. seji 29. 5. 2013 obravnavala Skupno poročilo o delu državnih tožilstev za leto 2012, ki ga je Državnemu zboru predložilo v obravnavo Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije.

Komisija se je **seznanila** s poročilom.

Predstavniki predlagatelja je uvodoma poudaril, da je 6. 11. 2011 pričel veljati novi Zakon o državnem tožilstvu (ZDT-1), s katerim je bilo ustanovljeno Specializirano državno tožilstvo RS, spremenjena organizacija, sestava in pristojnosti državnotožilskega sveta in uveden institut politike pregona, ki bo določala prioritete in način dela ter kaznovalno politiko. Novi informacijski sistem je povezal tožilstva v enoten, pregleden sistem. V organizacijskem smislu je na delo državnih tožilstev vplival tudi prenos pristojnosti za zadeve državnega tožilstva z Ministrstva za pravosodje na Ministrstvo za notranje zadeve, kar je terjalo vrsto prilagoditvenih razmerij in je za tožilstva pomenilo dodatno delo. Državna tožilstva so v letu 2012 rešila 71% ovadb zoper polnoletne storilce, 77% ovadb proti mladoletnikom in 54% ovadb zoper pravne osebe. Opravljeno delo sledi trendu iz preteklih let. V letu 2012 se je pri znanih storilcih nadaljeval trend povečanja deleža zavrženih ovadb (z 42% na 46%) zaradi različnih razlogov tudi težav zbiranja informacij ter dokazov o kaznivem dejanju in storilcu v predkazenskem postopku, procesne ovire, umiki idr. S postopkom odloženega pregona in poravnavanja so državni tožilci iz kazenskega pregona izločili zadeve in na ta način rešili ovadbe zoper 10,8% oseb, v skupnem številu enako kot preteklo leto. S tem je bilo doseženo, da se je zmanjšala tudi obremenitev sodišč.

V razpravi je predstavnik predlagatelja z odgovori na zastavljena vprašanja še dodatno, izčrpno obrazložil poročilo.

* * *

Poročilo sledi določbam 150. člena in drugega odstavka 241. člena Zakona o državnem tožilstvu po katerem je Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije dolžno poročati Državnemu zboru. Poročilo je smiselno in pregledno strukturirano, vsebinsko obrazloženo in ponazorjeno. Doseženi rezultati v preteklem letu kažejo, da je bil v kazenskem pregonu dosežen premik, ki daje obete za naprej.

Prenos pristojnosti iz Ministrstva na pravosodje na Ministrstvo za notranje zadeve in ponovno na Ministrstvo za pravosodje pomeni tudi zastoj v zagotavljanju pogojev za poslovanje državnih tožilstev, ki jih zagotavlja pristojno ministrstvo. Zaradi zamenjave ministrstva je bila potrebna ustrezna prilagoditev, kar je terjalo še dodatno delo.

Na podlagi predstavljenih podatkov komisija ugotavlja, da se je kadrovska problematika iz preteklih let glede na vedno večje pristojnosti, ki jih s spreminjanjem obstoječe zakonodaje pridobivajo državna tožilstva, še poglobila. V letu 2012 je bilo število zaposlenih državnotožilskih funkcionarjev 190, kar je praktično nespremenjeno v primerjavi z letom prej (189). Še vedno je zasedenih le 72% delovnih mest. Na drugi strani pa se večja obremenjenost tožilskih funkcionarjev zaradi: večjega pripada zadev, večjega števila razpisanih obravnav, zahtevnejših primerov in novih nalog in pristojnosti. Jasen je trend prenosa posameznih nalog in aktivnosti iz sodne faze kazenskega postopka v faze, kjer je poudarjena vloga državnega tožilca (institut pogajanj o krivdi in sporazum o priznanju krivde). V teh postopkih je sodna faza postopka razbremenjena. Morebitni prenos sodne preiskave na tožilstvo bo trend večanja vloge državnih tožilcev v kazenskem postopku nadaljeval tudi v prihodnje. Komisija za državno ureditev podpira prizadevanja Vrhovnega državnega tožilstva Republike Slovenije v smeri kadrovske popolnitve delovnih mest.

V letu 2012 je bilo zoper polnoletne osebe, katerim je bila izrečena sodba, 9.296 (82%) obsojenih (v letu 2011 je bil delež 80%). V postopkih proti mladoletnikom se je zvišal uspeh obtoževanja iz 47% v letu 2011 na 49%, v postopkih zoper pravne osebe je delež obsojenih iz 28% v letu 2011 povišal na 32% v letu 2012. Zoper polnoletne osebe je bilo 76% delež izrečenih pogojnih obsodb (lani 77%), zapornih kazni je 17% (v letu 2011, 15%), denarnih kazni 4%. Izrečene kazenske sankcije pravnim osebam so bile v 74% pogojnih obsodb in v 21% delež denarnih kazni, v 1 primeru odvzem premoženja. Komisija opozarja na občutno nesorazmerje med izrečenimi sankcijami (zaporna kazen, pogojna, denarna kazen).

Tožilci imajo pomembne naloge tudi pri doseženih sporazumih v postopkih proti mladoletnikom. TABELARNI PREGLED nam po posameznih okrožnih tožilstvih (tabela 34m, stran 134) kaže od skupnega števila 28 je bilo v 17 primerih izrečenih ukrepov opravičila, v 8 primerih plačilo škode in v 3 drugo. Ob upoštevanju drugih neizkoriščenih možnosti sankcij (odprava škode, delo v korist drugih, delo v korist oškodovanca) se poraja pomislek o dokaj visokem deležu sankcije plačila škode in ob dejstvu, da mladoletniki običajno nimajo finančnih sredstev, da so v primeru plačila v večini kaznovani starši, ki plačajo škodo.

Pozitivni rezultati se kažejo v uveljavljanju novih institutov po ZKP-K (pogajanja, izjava o priznanju krivde, predobravnavni narok in narok za izrek kazenske sankcije. Njihova uporaba skrajšuje čas reševanja zadev na sodiščih, zmanjšuje stroške, ker odpade izvajanje dokazov na glavni obravnavi. Dodatne aktivnosti pa so naložene državnemu tožilcu, saj mora biti aktiven tako v fazi pogajanj glede sklenitve sporazuma o priznanju krivde, kot v fazi udeležbe na predobravnavnem naroku ki terja dobro pripravljenost. V smeri vsakokratne priprave in sodelovanja državnega tožilca v posameznem postopku, bi kazalo razmisliti o prizadevanju, da bi posamezen tožilec vodil zadevo od začetka do konca.

Ob doseženih kakovostni spremembah v pregonu gospodarskega kriminala, ko je zaveza učinkovitega boja proti gospodarski kriminaliteti postala prednostna naloga je treba opozoriti na nekatere kazenske zadeve (npr. Balkanski bojevniki) ki so se končale skrajno nenavadno in v javnosti porajajo različni pomisleki. Ustrezen odziv pristojnih bi lahko pripomogel k temu da se v javnosti ne bi porajali še dodatni dvomi. Člani komisije so opozorili tudi na pogosto izpostavljenoročanje in prikazovanje dogodkov s strani medijev in ob tem poudarili, da mora biti zagotovljeno dostojanstvo tudi v informacijah o kazenskih postopkih.

Komisija podpira prizadevanje Vrhovnega državnega tožilstva in Specializiranega državnega tožilstva RS v smeri podanih vsebinskih pripomb in predlogov za spremembe in dopolnitve Zakona o odvzemu premoženja nezakonitega izvora, ki so bile posredovane pristojnemu ministrstvu. Razmisliti bi kazalo tudi o ponovnem opozorilu Civilno upravnega oddelku o nesistemski ureditvi vloge in pristojnosti, ki jih ima državni tožilec na področju upravnega prava.

* * *

Za poročevalko je bila določena članica komisije Bojana Potočan.

Predsednik
Rajko Fajt, l.r.